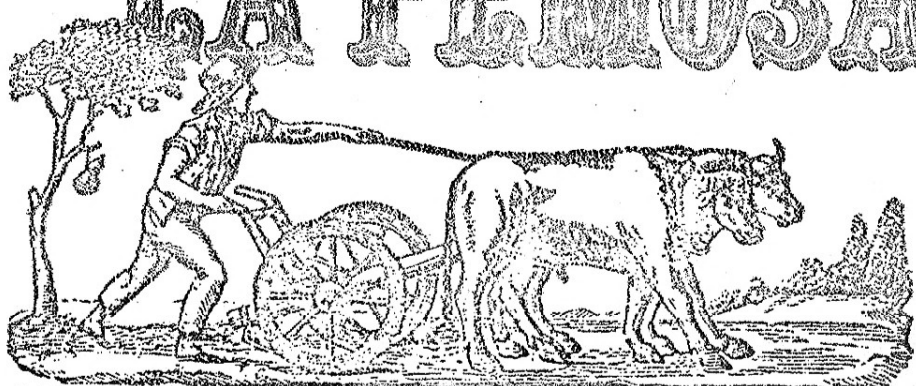

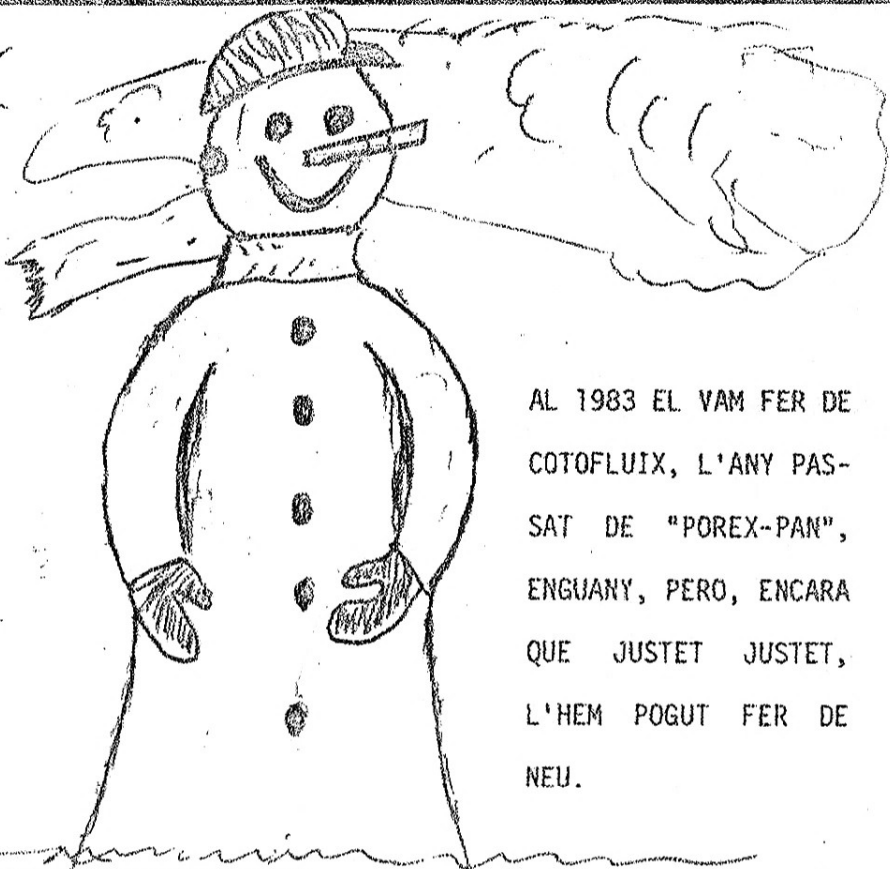
LA FEMOSA

GENER

ARTESA DE LLEIDA

1985

AL 1983 EL VAM FER DE
COTOFLUIX, L'ANY PAS-
SAT DE "POREX-PAN",
ENGUANY, PERO, ENCARA
QUE JUSTET JUSTET,
L'HEM POGUT FER DE
NEU.

PÒRTIC

Ara i adés ens adonem que les pretencions de tenir un poble endreçat i net, on tots els veïns siguem educats i cultes, queda lluny de la realitat, i no és que ens sorprengui. Es només unes il·lusions, una idea, ja que voldríem que tot allò que considerem nostre fos el millor del món; el nostre país, el nostre poble, el nostre carrer...

Cada vegada que encetem un any nou, però, no ens sabem estar de deixar anar, en veu alta, un desig, un propòsit, una fita:

Voldríem que el nostre poble, sense pretendre que fos el millor, avancés una mica més de cara a aconseguir un aspecte més agradable, més atractiu per als qui hi vivim. Que es puguin construir jardins d'esbarjo per a la canalla, una llar per als nostres ancians, plantar més i més arbres, al poble i als nostres comunals, i al mateix temps, curar més i millor el que tenim. Vetllar per la netetat dels nostres carrers i la seva decoració. Voldríem, i això més que res, que els nostres veïns se solidaritzin amb els projectes comuns, que es responsabilitzin i vetllin pels interessos del poble; que complin amb els seus deures cívics de veí. Que treballin per l'enriquiment cultural, esportiu i d'esbarjo, no sols del jove sinó també dels grans. Que treballin tots junts i amb encert per l'economia, la salut i la imatge

d'aquest poble nostre mancat de tantes i tantes coses.

Els desitjos, les bones intencions estan molt bé, però si darrera de tot això no hi ha el ferm propòsit de començar a treballar, de deixar-se de romanços, de lamentacions, de pessimisme, no aconseguirem de posar-nos a caminar per a apropar-nos, cada cop més, a aconseguir un poble agradable en el qual ens hi trobem bé (sense caure a fer comparacions i sense presumir de res), on els nostres joves s'hi sentin identificats i per això estimulats a participar en les coses comunes, i els que ens visiten s'hi sentin còmodes i ben rebuts.

Desitjos? molt bé. Propòsits? molt bé, i millor si ens deixem de donar tombos i ens posem decidits a treballar per tal d'aconseguir la fita d'aquest poble ideal que a tots ens agradaria de tenir.

LA FEMOSA

• • REVISTA DE INFORMACIÓ LOCAL • •
EDITA AGRUPACIÓ CULTURAL "LA FEMOSA"
C. DEL CASTELL N. 23 ARTESA LLEIDA
DIPOSIT LEGAL N. L-264-1981
SEGONA EPOCA N. 60 GENEER 1985

INDEX

	PÀGINA
PORTIC	1
A PROPOSIT DEL FRED	4
DUES ASSEMBLEES DE POBLE	6
CREURE EN LA DEMOCRACIA, ENCARA!	9
CONEGUEM LA NOSTRA FAUNA	12
TENEN ETICA ELS CACADORS?	14
" SE EQUIVOCO, LA PALOMA, SE EQUIVOCO "	16
MOTS ENCREAUATS (i solucions)	18
" REFLEXIONS SOBRE QUALITAT DE VIDA "	20
ETIOPIA	24
SEPULCRES BLANQUEJATS	27
NOTES DE TENNIS DE TAULA	30
ESPIGANT	33
BALANÇ DEMOGRAFIC ARTESENC 1984	36

Els articles i opinions que apareixen a les planes de la FEMOSA, reflecteixen únicament l'opinió de llurs signants.

AMB EL SUPORT DE LA GENERALITAT

APROPOSIT DEL FRED

es del dia 6 de Gener, en què ens vam despertar amb una mica de neu, fins ben bé el dijous dia 18, hem patit un fred intensíssim que poques vegades l'havíem experimentat al nostre poble. Si no ens falla la memòria (i sabem que no ens falla), una situació semblant la vam viure al Gener del 1971 i d'això en tenim un testimoni amb la mateixa revista LA FEMOSA, perquè fou en aquella data que sortí, per primera vegada amb el format actual. La neu i el fred van fer possible que tinguéssim prou temps per a fer la prova. A la presentació d'aquest número hi llegim:

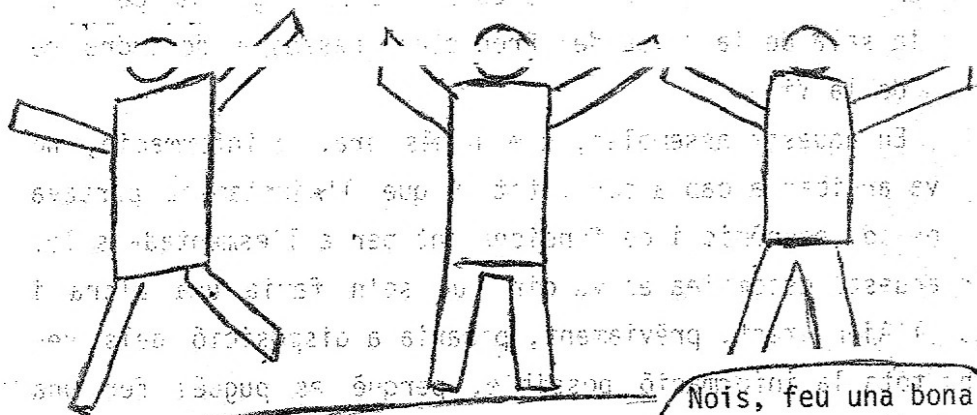
"Hem començat un altre any. L'hem començat amb molta neu i molt de fred, però també amb optimisme. Ha estat aquest optimisme el que ens ha fet pensar en aquest nou format del nostre Butlletí. Com que de temps ens en sobrava ho hem provat i aquí el teniu, vosaltres mateix jutgeu el resultat."

El fred i aquesta nota de LA FEMOSA ens han fet pensar que al nostre poble no tenim ni la més elemental "estació termomètrica" per a saber el fred que fa, la quantitat d'aigua que cau o els centímetres de neu acumulats. Seria molt interessant que el nostre Ajuntament estudiés la manera de muntar-ne una encara que fos d'allò més rudimentària, com en molts pobles més petits ja tenen. Davant d'un fred intens, d'una calor exacerada o d'una pluja torrencial podríem dir:

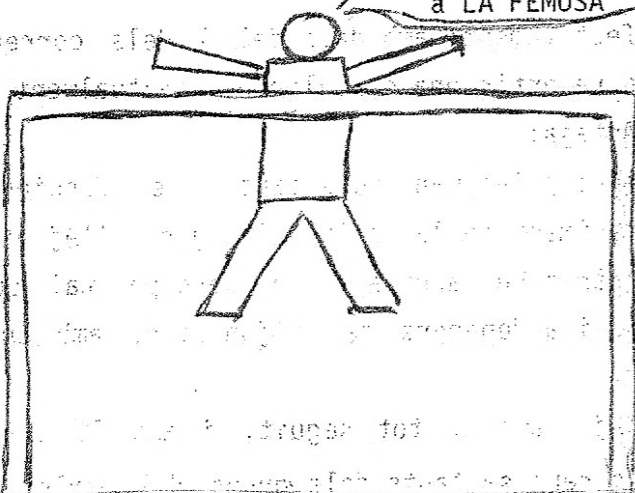
"Mira, ha plogut més que l'any passat", "ja fa deu anys que no feia tanta calor", o "ja en fa sis que no neva".

En definitiva, davant d'una estació meteorològica seria possible de començar a tenir les dades fiables d'unes estadístiques locals quan al temps.

HUMOR

Nois, feu una bona
rialla, que sortim
a LA FEMOSA

LES ASSEMBLEES DE POBLE

Amb data del 23 de Desembre passat, l'Ajuntament va cridar al poble en assemblea per a comunicar-li l'acord que havien fet el Consistori i la Càmera Local Agrària per tal que la sala de la "Llar del Productor" passés a dependre de Casa de la Vila.

En aquesta assemblea, que només era, d'informació, no es va arribar a cap a cord, tot i que l'Ajuntament portava un estudi econòmic i de funcionament per a l'esmentada sala. En aquesta essemblea es va dir que se'n faria una altra i que l'Ajuntament, prèviament, posaria a disposició dels veïns tota la informació possible, perquè es pugués fer una votació on tothom estés ja ben assabentat del que es pretenia.

Efectivament; amb data del 7 dels corrents, l'Ajuntament va repartir una circular que textualment diu així:

Veï d'Artesa:

Degut a les mancances tant en el funcionament, com en el manteniment de la "sala del Hogar", l'Ajuntament i la Càmera Agrària hem arribat a un acord per tal que l'esmentada sala passi a dependre de l'Ajuntament amb un contracte de lloguer.

L'Ajuntament, tot seguit, i amb la col·laboració de tots els representants dels grups del poble, és a dir "la comissió de cultura de l'Ajuntament, han elaborat un progra-

mació de finançament i de manteniment, que tot seguit us exposem:

En quant al finançament l'hem dividit en dues parts:

1ª part- inversions: Això vol dir totes les despeses que representent, obres d'equipament, compra de materials (com cadires, i altres coses que puguin necessitar-se en algun moment) o millores que amb el temps es vulguin fer.

Aquesta part estaria finançada pel ppresuupost de l'Ajuntament.

2ª part- Activitats: per a les activitats hem seguit un criteri semblant al del repartiment de la Festa Major. Es a dir unes quotes voluntàries i familiars (no individuals).

Tipus de quotes: A- per família-1.000 ptes. anuals.

B- per cada membre de la família de 5 a 18 anys- 2.500 Ptes. anuals.

C- per cada membre de la família de 18 a 55 anys- 1500 ptes. anuals.

Amb el pagament d'aquestes quotes es podrà entrar gratuïtament a tots els actes que es facin: sia cinema, ball, tatre, escala en hi-fi, o qualsevol altra activitat de lleure que pugui fer a la sala. les quotes es cobraran trimestralment. A diferència de la Festa Major, els forasters, hauran de pagar entrada per assistir als actes.

En quan al funcionament: En principi s'ha pensat en formar una junta de 8 membres: 4 grans i 4 joves per tirar endavant les activitats i festes que l'esmentada junta programarà conjuntament, cada tres mesos, amb la comisió de cultura de l'Ajuntament. També i si es aprobat aquest plantejament amb assemblea després, creiem que serà convenient

d'elaborar uns estatuts de funcionament.

Amb aquest full hem volgut que estessis informat del que es pretèn fer, en general i per començar. El proper dia 13 a la 1 del migdia, posarem en votació aquesta proposta que heu llegit, a l'assemblea que farem la "Llar del productor".

A la votació de l'assemblea tindran dret a vot tots els assitents majors de 18 anys.

Artesa de Lleida, 7 de gener del 1985

Signat: Josep Drudis, Alcalde d'Artesa

Feta l'Assemblea el diumenge dia 13, i després que el Regidor de Cultura llegís aquesta nota i contestés les preguntes d'aclariment que es van formular, es van repartir paperetes i es va fer una votació. Els SI, recolzarien la proposta de l'Ajuntament i els NO tot el contrari. Fet l'escrutini el resultat fou aquest:

Paperetes amb SI: 46

Paperets amb NO: 24

En blanc: 4

Nules: 1

Total vots: 75

Ara només cal que aquest acord es posi a la pràctica i que tots els artesencs siguem conscients del resultat de la votació i per això solidaris amb la proposta de l'Ajuntament

CREUR EN LA DEMOCRÀCIA,

ENCARA

Jo he estat un de tants il·lusos que, en altre temps, havia idealitzat tant la democràcia que, em semblava, quan la tindríem que tot marxaria sobre rodes. I bê, després d'alguns anys de tenir, oficialment, aquest estat de dret, que sense haver-lo conegut mai, enyoràvem, sembla que no hem arribat, ni de bon tros, allí on anàvem. Perquè, tot plegat, la democràcia no vol dir res si la gent que l'hem d'exercir no som democràtics.

En tot això estava pensant aquests dies, repassant algunes cartes publicades als diaris, com les que parlen de la llengua catalana a l'exèrcit, força polèmiques.

Em preguntava: De què ens serveix tenir l'Estatut d'Autonomia de Catalunya, el qual reconeix, explícitament, que el català és la llengua natural i oficial de Catalunya, juntament amb el castellà que és oficial a tot l'Estat?. Sembla ben bê un absurd que, tot i amb això, encara el Parlament de Catalunya hagi elaborat i aprovat una llei de regulació i normalització de la llengua catalana, ja que semblaria normal de pensar, en un estat de dret, que amb el que diu l'Estatut ja n'hi hauria d'haver prou per a que la llengua catalana no hagués de patir cap més humiliació i que

a Catalunya, tothom la utilitzés o la respectés (si hom no
foa catalano-parlant) com la cosa més natural del món.

A Catalunya, els militars (per molt militars que si-
guin) haurien de respectar aquest dret nostre, d'utilitzar
la llengua catalana, en tots els aspectes, en les nostres
relacions amb l'exèrcit, quan això es fa dins d'un territori
que té la llengua catalana com a primera llengua oficial.

Naturalment que, aquesta falta de democràcia per accep-
tar qualsevol dret fonamental dels ciutadans, no és cosa
privativa, únicament, de l'estament militar, ja que, per poc
que ens posem a escorcollar, trobaríem exemples ben il·lus-
tratius d'això que estem dient, en qualsevol estament, i so-
bre tot dins la variada fauna de polítics, sindicalistes o
gent de les diferents esglésies o religions.

Segons sembla, massa sovint la democràcia, hom ja fa
servir únicament per allò que li convé i encara, i llavors, es
té la barra de presumir de democràtics. Ara mateixestic
pensant en els socialistes del PSOE que, tot i haver promès
l'oro i el moro i no sàc quantes coses més, a l'hora de fer
la seva campanya electoral, ha resultat que, en ésser al Go-
vern, poden fer tot allò que els passa pels nassos. I són
democràtics, diuen, perquè tot això que no fan, ho poden
fer, perquè van estar elegits per sufragi universal. Aquí ve
a tomb el preguntar: Haurien guanyat les eleccions si, en
lloc de dir tot allò que volien fer, haguessin dit que fa-
sien allò que els donés la gana.

Tampoc els de Convergència i Unió poden venir a presu-
mir de democràtics si ens endossen unes "Camaras Agrarias"
sense tenir en compte per a res l'opinió (o opinions, si

s'escau) d'aquells que les hem de patir. Fa massa anys que la majoria de pagesos (i si no es creu que som la majoria, que es demostrï preguntant-nos-ho) diem, no! a les "Camaras Agrarias" perquè puguem trobar democràtic, ara que la Generalitat (amb l'escusa que el Poble, per majoria, els va donar la confiança) ens les decreti.

No puc trobar correcte que uns homes, o dones, tant si són al Govern de Madrid, a la Generalitat o als ajuntaments, facin allò que els passa pels nassos i encara puguin presumir de tenir el vot de la majoria.

Es evident que la democràcia no és, només lletra impresa, ja que també i sobretot és una aptitud. Pot passar (i ja es veu ben bé que passa) que tots plegats ens hem après molt bé la lletra i ens hem oblidat de la música de la nostra aptitud.

No! Ben cert que tot això encara no és allò que esperàvem i per això, els il·lusos, seguirem idealitzant i esperant la **DEMOCRACIA**.

A. Costafreda

CONEGUEM

LA NOSTRA FAUNA

L'ÒLIBA

*****

FITXA TÈCNICA: Ornit (TYTO sp, família dels titònids) gènere d'ocells de l'ordre dels estrigiformes.

DESCRIPCIÓ: Medeixen de 35 a 45 cm. d'ala a ala, tenen els discs facials units formant-ne un de sol en forma de cor a l'interior del qual també hi ha el bec. De les 10 espècies que componen el gènere, només n'hi ha una d'europea, l'òliba vulgar (T. olba) de 35 cm. . Aquesta espècie, d'un plomatge molt fi, té les parts superiors de color castany daurat clar, suauament puntejat i les inferiors més clares o completament blanques; té la cara també blanca amb els ulls negres. Habita i és sedentària a tota Europa, llevat de l'Escandinàvia.

Les òlibes són de costums nocturnes, s'alimenten bàsicament de petits rosegadors, encara que també cacen ocells i rèptils. A diferència dels rapinyaires diurns no esbossinen les seves preses, sinó que les engoleixen senceres, les quals, un cop digerides les parts comestibles les expulsen per la boca en forma de croquetes. Nien als forats de les roques, però, sobretot, en cases abandonades o poc freqüentades, en llocs preferentment foscos. Ponen, generalment, uns cinc ous blancs i rodons dels quals, a la primavera naixeran els polls recoberts d'un plomatge o borrió blanc que els dona l'aparència d'una bola de coto-fluix.

Encara que a Artesa i generalment a tota la nostra comarca, en altres temps eren més abundants, sembla que encara en queden prou exemplars per a no tèmor, per ara, la seva desaparició. De totes maneres és un animal que està protegit per la llei.

El seu vol és lleuger i silenciós i si no fos perquè a vegades deixa anar els seus xiscles característics no ens adonaríem de la seva presència.

CREÈNCES POPULARS.

El seu cant es creu que pressaja mals aviranys. A Artesa mateix es creu que quan una òliba o mussol canta a les nits en un mateix lloc augura la mort d'algú.

Pel fet que aquests moixons es refugen sovint dins del silenci i foscor de les goltes de les esglésies, es fa creença popular (però totalment infundada) que les òlibes es veuen l'oli de les llànties.

ARNA

TENEN ÈTICA ELS CAÇADORS?

El dia de reis com ja es pronosticava va començar amb una nevada que encara que discreta, uniformà tots els contorns (camps i edificis) la característica blancor.

Ningú no sap a què atribuir el fenomen ja sigui perquè tot era cobert de neu o perquè l'abundor d'aigua era atractiva, que una volada d'ànecs es deturà al bell mig del dipòsit de l'aigua (se'n contaren més de vint).

Reis s'esqueia en Djumenge i per tant dia autoritzat per a poder caçar i sense que la neu fos cap treva important ja pel matí es detectaren moviments de caçadors al secà a vides de la presa fàcil per l'indefensa a causa de la neu; no va ser però fins a primeres hores de la tarda que succeeix el que ha motivat aquest col·lectiu a fer-ne la més severa denúncia.

Un grup de caçadors a la vora del dipòsit nou i davant de la parella de la guàrdia civil varen abatre a trets uns quants ànecs, ignorant les reglamentacions establertes que ho contravenien: 1º- el fet de caçar estant nevat, 2º- caçar davant de la parella de la guàrdia civil que coneixia la prohibició de caçar amb neu, 3º- caçar a l'interior del recinte destinat pel consistori a abastir al poble d'aigua potable i que un membre del mateix estigués entre els caçadors.

Els caçadors s'han convertit en els més directes exterminadors de fauna, contravenint totes les disposicions, decrets i lleis, perquè cacen indiscriminadament tot tipus d'animals i aus sense contemplar si estan o no en vies d'extinció o si llurs espècies estan o no protegides, no complint els períodes de cacera ja que només en llevar-se la veda cacen tot tipus d'espècies tant si està autoritzat o no de caçar-les i per últim en les seves expedicions de caça no miren res per on estant caçant fent malbé els cultius tot disparant enmig de les plantacions de fruiters i ficant en perill a vegades l'integritat física de la gent que està treballant al camp.

Voldríem amb aquest escrit sensibilitzar l'opinió pública perquè coarti tot el possible l'actuació d'aquests bàndals de la natura, alhora que ells mateixos entenguin i s'adonin que no poden continuar caçant el que vulguin de la manera que vulguin i al lloc que vulguin.

Deplorem que els Reis no els hagin dut una miqueta d'ètica.

COL·LECTIU PRO-DEFENSA DE LA TERRA

NATURA

FLORA

FAUNA

9 de Gener del 85

"SE EQUIVOCÓ, LA PALOMA,

SE EQUIVOCÓ"

Llum, cançons, pessebres, torrons, neules, xampany, car, d'olla, bones intencions i desig que tothom ho passi bé, això i d'altres coses és la significació que avui donem de la imatge del Nadal. El missatge autèntic ha quedat desfigurat del que Jesús volgué donar a la humanitat.

I crec que avui ha quedat desfigurat, perquè el naixement va ésser un muntatge de publicitat, sense pensar a llarg termini. Sí va ser molt bonic el cantar el Gloria als pastors i la gent humil, però molt millor hauria estat fer-ho als millors banquers, a les vídues riques i sense fills, als capitans generals i als "cabecilles" de tots els grups polítics i en preferència als que tenen majoria al Parlament. Doncs ja se sap que sense peles no es pot fer res. Si hagués tingut peles el mateix Judes no hauria traït Jesús. Com també quasi segur hauria pogut comprar els jutges i no l'haurien crucificat.

Però Jesús obstinat amb la seva doctrina social, volgué començar pels de baix, com la Unió de Pagesos, i oblidant-se que quan es vol aconseguir alguna cosa no es pot perdre el temps baixant a les barraques o parlar amb els pagesos, sinó que s'ha d'anar als ministeris.

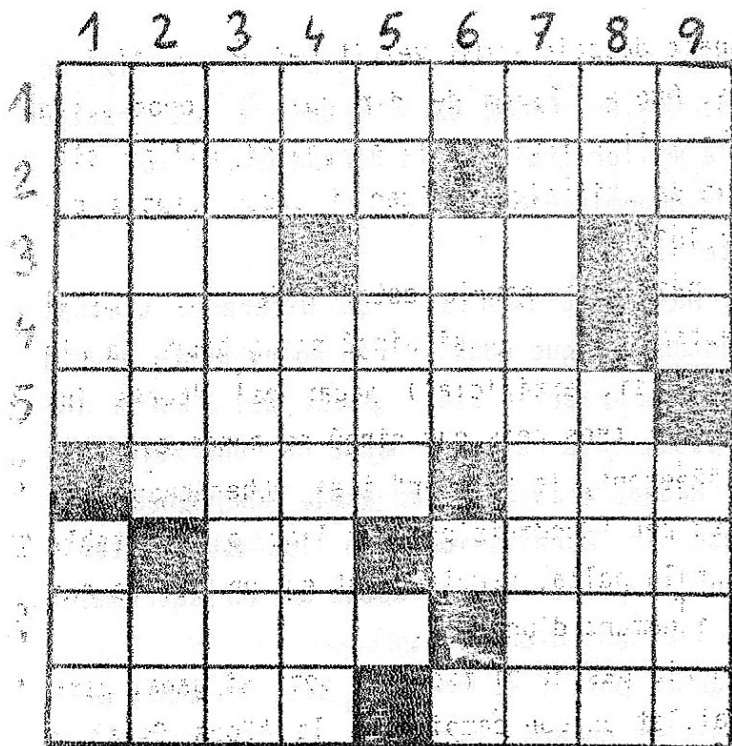
I si he començat dient que va fallar la propaganda, continuo dient-ho; ja que s'empenya a vendre el seu missatge

a la humanitat anant descalç i mal vestit per arreu. Així no es pot vendre res. Que en farem de dir que la Cooperativa "La Ginesta" té la millor fruita i la d'Aspa el millor oli, si no li donem una denominació d'Origen i posem espots publicitaris a la tele?.

Avui el seu naixement hauria estat diferent. L'estel que conduïa a l'estable i que quasi ningú no va beure hauria estat un estel (això sí, artificial) pagat pel "Corte Inglés", en lloc d'ésser tres reis que ningú no coneixia, haurien vingut, el "Reegan", la "Tacher" i el "Chernenco" televisats en directe per "Mundivision". En lloc d'un estable i donar llum damunt la palla, hauria estat en un apartament del Goldin Rumasa i damunt d'un Flex.

La gent no hauria passat ni fred, ni set, ni gana, perquè s'hauria instal·lat un bon campíng, i la "Coca Cola" i la "Mc Donals" haurien repartit, per a tothom, les seves begudes i els seus "sanwich", i una cadena important de discoteques hauria donat divertiment a tota la joventut. S'hauria repartit enganxines, cassetes, discos i vídeos per a donar-lo a conèixer. Tothom hauria cregut que havia nascut el rei de la prosperitat i no el senyor dels pobles.

Però no, el veritable Jesús no volgué ser així. Va continuar i continua amb la seva tossuderia de lluitar contra el Capitalisme, contra les multinacionals, contra les manipulacions i cregut que cap ric i home poderós no podrà entrar en el seu regne. Tot això està i estaria molt bé, si tots aquells pastors, tots aquells pagesos i tota aquella gent senzilla no es cansessin d'esperar i sortir de la seva misèria després de 2000 anys del seu naixement.

M
O
T
S

U
N
Z
O
R
I
D
A
L
S

HORITZONTALS

*****

- 1- Natural de Tordera. 2- Que respon a la idea que concebem del perfecte. Conjunciõ alternativa. 3- Cadascuna de les dues extremitats de l'eix d'una esfera. Veto, impedir certa cosa. Consonant. 4- Material incombustible compost principalment d'asbest, emprat com a teulada, en la construcció. 5- U romã. 6- Que posseeix grans bens. Pronom relatiu. 7- Vocal. Metall preciós. cert joc de cartes. 8- Conduir o fer un vehicle. Períodes inmesurable de temps. 9- Moure's, passar d'un lloc a un altre. Nom de consonant.

VERTICALS

*****

- 1- Forma general, pla d'estructura. Nom de consonant.
- 2- Olorar, flairar. Proposició que denota l'indret on s'esdevé alguna cosa.
- 3- Fa una relació.
- 4- Poseu da. Gloure, segellar amb lacre.
- 5- Nom de dona. Consonant.
- 6- Consonant.
- Al revés, import del tràfic d'empreses. Consonant. Vocal.
- 7- persona que té al seu càrrec la venda de tabac al públic.
- 8- Conjugació que serveix d'enllaç. El quees la causa primera d'alguna cosa.
- 9- Que no ni manca gaire. Instrument manual.

SOLUCIO

- 1- Tipus. Éma. 2- Olorar. En. 3- Relactona. 4- Da. Lacrar.
- 5- Elvira. R. 6- Eti. T. E. 7- Estanquer. 8- Nt. Autor. 9- Cast. Eina.

VERTICALS

*****

- 1- Torderenc. 2- Ideal. Sta. 3- Pol. Vet. S. 4- Uralita.
- I. 5- Sacarina. 6- Rica. que. 7- E. Or. Tuti. 8- Menar. Fon.
- 9- Amar. Erra.

HORIZONTALS

*****

REFLEXIONS SOBRE LA "QUALITAT DE VIDA"

Si comparem dues fotografies molt allunyades en el temps i parem esment no solament en el fet que són dues fotografies que reflexen èpoques distintes de la humanitat sinó també en el que això suposa ens quedarem sorpresos i a la vegada admirats de la capacitat adaptativa i canviant que té el gènere humà.

Actualment estem vivint al bell mig del rovell de l'ou de l'era de la ciència i la tècnica, sembla que sols cal allargar el braç i prémer aquell botó que posarà en marxa... per tal de complir els desitjos i apetences d'aquests fills i filles de la civilització, habitants d'una terra paradisiàca de vida còmoda i regalada. Tot això però en altres paraules (és clar) que hem sentit a dir quantitats martellejants de vegades pels mitjants de comunicació habituals a través dels espots publicitaris o dels raonaments discursivo-tècnico-demagògic típics de la societat de consum, no és altra cosa que el parany que ens porta un dia després de l'altre al fet de "deixar construir" la nostra vida depenent tothora d'una sèrie "d'avantatges" tecnològics i científics que ens fan ser consumidors-esclaus de les indústries multinacionals que els produeixen.

Mira-t'ho pel vesant que vulguis: industrial, agronòmic, electrodomèstic, energètic... tots estem lligats en una mesura, podríem afegir que totalment, a una sèrie de

béns que estan fora del nostre abast i que una vegada acostumats al seu ús en depenem per sempre més. Allò que a primera vista semblava un avantatge perquè s'oferia temptador als nostres ulls des de del punt de vista de comoditat, despesa econòmica, productivitat... ha passat a ser una necessitat que ens obliga a una dependència i la conseqüent i disparada despesa econòmica que sembla no tenir aturador. L'obrer depèn d'una indústria que ha de renovar contínuament el model de les màquines si no vol quedar endarrerida; màquines cada cop més cares i sofisticades que el deixen al carrer sense treball. El pagès ha de comprar tot: llavors, insecticides, maquinària, adobs... als preus que li venen marcats mentre els seus productes els ha de vendre (malvendre) com pot. Una llar moderna, avui, no s'entén sense un "mínim" de comoditats: electrodomèstics (tants com es pugui) vídeo... i ens sentim d'allò, més desgraciats el dia que es talla la llum, s'avaria la rentadora, o una gelada d'aquestes que venen per l'esquena i sense avisar ens rebenta les tuberies i ens deixa sense aigua i calefacció. Estem aviciadets, enllaminats per la societat de consum no m'atreveixo a pensar com procediríem, que seria de nosaltres davant catàstrofes més greus, però possibles, igualides preparades en llaunes de conserva i visualitzades a través dels telefilms típics de ciència ficció. Res no ens fa preveure què ens pot esdevenir, res no ens ha d'estranyar, quan, fa molt temps ja d'això, vam lliurar la clau de la nostra independència, la nostra seguretat i la nostra esbilitat a mans estranyes, i mai no satisfetes, de les multinacionals capi-

talistes. I nosaltres ens hem anat convertint en petits adeptes practicants i propagandistics (amb les nostres actituds i formes de vida) de la seva doctrina. Estem orfes d'autogestió, autoabastament, autocontrol (econòmic, industrial, energètic...), en tots els camps sigui a nivell individual o col·lectiu, depenem de... Aquesta crua realitat que ens amarga la vida cada cop que l'evidenciem és fa més nefasta encara davant la segona part del mateix procés: On van a parar els residus provinents de les fàbriques, indústries, centrals nuclears... que ens proporcionen uns béns i comoditats als quals ens han avesats?, quina seguretat, planificació i control hi ha d'aquests residus? En general, aquests industrials prepotents que tenen el poder polític i econòmic i la clau del nostre benestar a la butxaca, confonen els rius amb clavegueres, l'atmosfera amb xemeneis on abandonen a l'atzar llurs fums i gasos tòxics. Contaminen el terra i els aliments amb pesticides i productes químics, no eliminables pel cos que després han de prohibir en veure els resultats, de vegades a llarg termini. Nosaltres ho patim a través de malalties "propies de la civilització". Ho pateix l'aire, l'aigua, la terra..., i els humans, els animals i vegetals que depenen d'aquests elements per a sobreviure amb salut. No planifiquen altra cosa que no sigui el seu propi benefici i encara a curt termini deixant de banda qualsevol altra consideració.

On està la pretesa qualitat de vida?, per una banda ens alienen, manipulen i sotmeten a una sèrie de necessitats creades; per una altra, posen en perill la nostra salut i la vida de la terra.

Certament estem vivint a l'època de les contradiccions i poques persones voldríem tornar endarrera, avesats, com estem, a una sèrie de comoditats que ens sedueixen massa per a prescindir-ne. Res no fa preveure que hi hagi un moviment general i prou substanciós tendent a "prescindir de..." per tal "d'arribar a..." però sí que caldria, i és peremptori, una profunda reflexió sobre la nostra manera de viure i, veure-preveure, on ens pot portar aquesta ceguesa si els consumidors no despertem d'aquesta letargia morfinògena, que ens han immers de vegades massa conscientment. Penso que en definitiva es tracta de redescobrir la paraula "qualitat de vida", lligada, és necessari, a una manera més sana i ecològica d'entendre-la; lligada a tantes petites i grans coses: des de què i com mengem, vestim, comuniquem, eduquem, divertim, guarim, fem l'amor... fins a qui controla tots els actes de la nostra vida i per què.

Laia Solà

#####

ETIÒPIA

No tiene alas liberando la tierra
la victoria terrestre como una panadera
tiene pan en sus hombres conducida en el viento,
y vuela valerosa

P. Neruda. Odas Elementales

Diuen que a Etiòpia ja han mort 900.000 persones de fam i que si les pluges no arriben abans d'on febrer seran 1.500.000 i si segueix la sequera cap a Novembre centenars de milers més engreixaran la fabidica llista.

Diuen que són 7'7 milions d'etiopes els que pateixen fam, però una fam terrible que ultrapassa els termes de la desnutrició crònica. Una fam total paralizzadora, mortífera.

Diuen que a Etiòpia, país on neix el Nil, la terra està seca, que hi ha regions on no queda ni una fulla, ni un arbre, ni tan sols un bri d'herba. La terra està tan esgotada, que, encara que plogués, per ara i tant, seria impossible d'obtenir bones collites. La desertització del sòl és alarmant, d'un 33% de superfície forestal de la que gaudia a 1940 s'ha passat a tan sols el 4%.

Diuen que masses de gent intenten d'apropar-se a les ciutats aigua i menjar però són deturats per la policia i

l'exèrcit. A la capital Addis Abeba la misèria omple la ciutat. Barriades senceres de barraques, el fred pela la pell, les pneumonies s'escampen com una taca d'oli.

Els recursos del país, un dels més pobres del món, ja de per si insuficients, són rediculs per a fer front amb uns mínims d'èxit al problema.

L'esperança és nul·la, el desenllaç tràgic de la condemna és inevitable, només si... Però els països rics no es ponen d'acord. Occident per la seva part es resisteix a enviar un ajut eficaç, més allà de la caritat, a un país que és marxista-leninista. Els Estats Units prohibeixen de concedir ajut a països que no indemnitzin. I l'URSS ha enviat mitjans de transport, però d'això no es menja.

Mentres, centenars de milers de persones, homes, dones, joves, vells, nens pateixen i moren del més terrible drama que la ment humana pugui imaginar: LA FAM! Persones tant importants, amb els mateixos drets que tu, que jo, o que el Pare Sant. Persones reduïdes a un únic problema: LA GANA! Anònimament, envellits, amb el ventre inflat i la pell assecada es van morint conveçuts potser que aquell era el seu únic destí possible.

Es caricaturecs, esperpèntic. Per una banda mai en tota la història de la humanitat no hi havia hagut tantes possibilitats d'arranjar un problema d'aquestes dimensions, tant productives com de transport. Però ens hem oblidat de donar sentit solidari a la nostre existència i cada dia presenciem impassibles la mort de milers d'innocents. Juntament com ara mateix que assistim a l'agonia de tot un poble, sense moure

un sol dit. Quatre paraules de llàstima; o un "nen apaga el televisor que em fa angúnia veure aquestes imatges mentres sop".

Les nacions poderoses s'armen fins a les dents i venen sota coacció descarada o encoberta aparells sofisticats de mort a les nacions pobres per tal de dominar-les. Investiguen també, sobre quina sena l'annia més mortífera i els sembla que això és senyal de progrés. El seu poder s'estén, s'introdueix en l'economia i la política dels països subdesenvolupats i parasitàriament els xucla la seva essència. Després els oblida, arroconats, humiliats, escanyats. I no els preocupa, com ara se'ls en fot tres, la fam d'Etiòpia. De què serveix aquest progrés? Pot justificar la mort de fam d'una sola persona?

Davant la fam res no és veritat. És mentida la justícia, la llibertat, la dignitat de la persona, la veritat, la democràcia, la religió, la fraternitat, el progrés... La mateixa persona. La fam ho nega tot, ho impossibilita tot i queda ella com a sola i única realitat. La fam, aquesta fam terrible, jueu de l'apocalipsi que mai no ha deixat de calcar malgrat la nostra avorrida, satisfeta i ilefiscosa visió quotidiana.

Perquè, parafrasejant el poeta, "Què com te'ls oïo a adrit..." però no sols a Dinamarca.

SEPULCRES BLANQUEJATS

Feria molts anys que no havia estat al fossar i encara que éssers volguts hi reposen sempre havia estat react a les visites obligades del dia de tots els Sants.

La impressió de la gent, els companys, veïns, etc... l'endemà del dia dels morts que el fossar cada any que passava estava més i més abillat de lapides de marbre, amb inscripcions relleus i escultures em deixaven ben indiferent.

Però com que els comentaris del darrer any 84 varen sobrepassar en elogis als dels anys anteriors, la meua tafaneria natural no ho va poder resistir, i aprofitant la bona disposició de l'ajuntament d'Artesa que permet a tothom de visitar el fossar tots els dies de festa, un Diumenge de Desembre vaig anar a visitar-lo.

La veritat és que vaig quedar estorat de la magnificència de la gent d'Artesa gastant-se milers i milers de pts. en adornar els nínxols amb marbres de tots els gruixors, colors i dimensions. I perquè com penso que com jo hi ha altra gent aimants de la humilitat i la discreció, i que per tant també reprovarien l'ostentació i fatxenderia i encara més el lloc on es desenvolupa.

Sembla que és en vida quan s'ha de demostrar el respecte i l'estimació de la gent i no després de mort erigint-los semblants monuments rumberis indistintament de si neren

mereixedors quan vivien.

L'haver escollit tanta làpida ostentosa produeix la me-
va reprovació perquè la lluita de l'aparença social s'aha
traslladat també al fossar.

R. La Mina

Relació dels nínxols que tenen làpides de marbre.

S'entén un nínxol els quatre forats de dalt a baix.

Via S. Josep 21 nínxols amb els 4 forats amb làpida

7 nínxols amb 1 forat amb làpida

10 nínxols amb 2 forats amb làpida

22 nínxols sense làpides.

Via S. Pau d. 8 nínxols amb els 4 forats amb làpida

4 nínxols amb 1 forat amb làpida

2 nínxols amb 2 forats amb làpida

18 nínxols sense làpides.

Via S. Pau e. 7 nínxols amb els 4 forats amb làpides

2 nínxols amb 1 forat amb làpida

1 nínxol amb 2 forats amb làpida

1 nínxol amb 3 forats amb làpida

12 nínxols sense làpida

no plens 1 nínxol.

Via S. Ramon 3 nínxols amb els 4 forats amb làpida

2 nínxols amb 2 forats amb làpida

2 nínxols amb 1 forat amb làpida

9 nínxols sense làpides

no plens 14 nínxols.

Via S. Joan 7 nínxols amb els 4 forats amb làpida

1 nínxol amb 1 forat amb làpida

Via S. Joan 1 ninxol amb 2 forats amb làpida

A LUAT
no plens

9 ninxols sense làpides
1 ninxol.

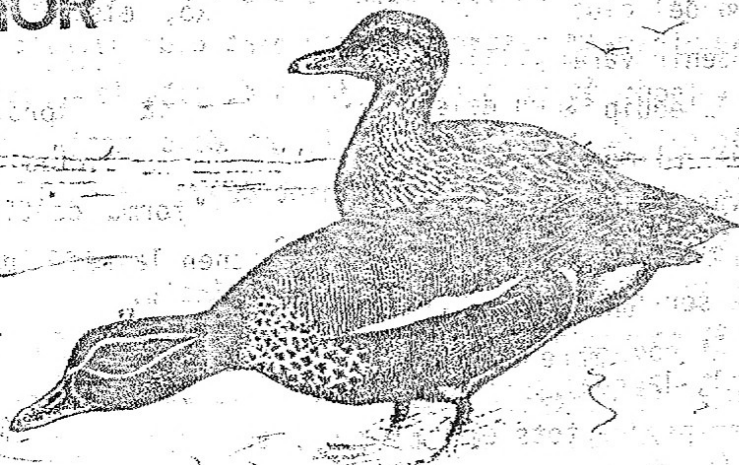
Via S. Jordi 1 ninxol amb els 4 forats amb làpida

3 ninxols amb 1 forat amb làpida

10 ninxols sense làpides

no plens 18 ninxols.

HUMOR

ANEGUETS, VOLEU DEPRESSA !!

I EN TEMPS DE NEU

NI UN MOMENT NO PAREU

AL DIPÓSIT D'ARTESA

NOTES DE TENNIS DE TAULA

L'any 1983 es va formar un club de tennis taula; "C.T. T. ARTESA DE LLEIDA". El naixement d'aquest club es deu a un campionat que es va fer per la festa major d'aquest mateix any, i gràcies a aquest esdeveniment, clau de la curta història del club. Ja que, després d'això, els que més afició vam tenir vàrem passar a formar part d'un naixent equip.

L'equip és un dels més joves de tota la província, per no dir el més jove, i aquest és un dels motius pel el que ens van animar a seguir entrenant de forma contínua ja que quan tindrem la mitja d'edat que tenen la resta podrem arribar a ser uns dels "bons" de la província.

Al novembre del mateix any vam entrar a la lliga provincial, la qual per desgràcia, no va ser gens favorable, ja que vam perdre tots els partits. Però aquest petit detall no va ser obstacle perquè durant tot l'estiu entrenéssim molt per aquest poder fer més bon paper.

L'equip de tennis taula era format per 9 jugadors, però degut al sacrifici i esforç que requereix aquest esport se'n van despenjar 4. "Aquest esport sembla molt fàcil, però és bastant més complicat i requereix uns reflexos molt grans".

Una altra de les bases del club és l'existència d'una escola, la qual fa possible que la gent interessada pugui

iniciar-se en aquest esport que és d'altè més bonic. Aquesta escola és oberta per a tothom que vulgui anar-hi. Els fruits d'aquesta escola són els que passen a engradir les files de l'equip.

Actualment l'equip està format per 6 jugadors, i són els següents:

JAUME BARRUFET

OSCAR BARRUFET

J.R. BARRUFET

ISIDRE OLOMI

RAMON OLOMI F.

FRANCESC SOLANS

Sota la direcció tècnica d'en JOSEP RAMON SOLE.

Ara faré una enumeració dels 5 primers partits jugats el novembre i desembre del 84, que pertanyen al campionat 84-85.

Partit jugat el dia 11-11-84 entre:

C.T.T. Puig-Gròs "B" - C.T.T. Artesa de Lleida.

3

6

L'Artesa començava amb bon peu la temporada, els tres jugadors que anaren a Puig-Gròs foren: I. Olomí amb 3 partides guanyades, R. Olomí amb 2 i J. Barrufet que guanyà una partida.

El següent partit va jugar-se el dia 17-11-84

C.T.T. Artesa de Lleida - C.T.T. Guissona

3

6

El partit que ens ocupa va significar la primera derrota de l'Artesa. Jugaren: O. Barrufet, J.R. Barrufet i F. Solans i guanyaren tots una partida.

El dia 24-11-84 es jugà el partit:

C.T.T. Mollerussa "B" - C.T.T. Artesa de Lleida

7

2

Aquella setmana defensaren a l'Artesa: R. Olomí, F. Solans amb una partida guanyada cada un i J.R. Barrufet que no en guanyà cap.

Un altre encontre fou el jugat el dia 1-12-84

C.T.T. Artesa de Lleida - C.T.T. Torregrossa

L'equip que jugà aquell dia fou: F. Solans amb 3 partides guanyades, I. Olomí amb 2 i O. Barrufet que en guanyà una

L'últim partit d'aquesta crònica el jugaren el dia 15-12-84.

C.T.T. Artesa de Lleida - C.T.T. Esbart Rosselló

7

2

R. Olomí guanyant 3 partides, J.R. Barrufet i O. Barrufet amb 2 cada un foren els encarregats de guanyar aquell dia:

F. Solans

ESPIGANT

Ho ha aconseguit!

Isabel Paris és ja una celebritat en l'art de la pintura, ja podem anomenar-la professora de pintor perquè ho és, perquè pot ensenyar i ensenyar, saviesa té pera fer-ho.

La Isabel ha volgut deixar un bon testimoni del seu art a l'Església Parroquial del seu poble on rebé les aigües del Bateig. A la capella del Sagrat Cor ha pintat uns murals d'extraordinària bellesa pictòric-artística invitant a una plena contemplació; mirar-los i remirar-los, assavorint els molts i delicats detalls és tota una "Obra" pintòrica.

Reflex elevat sentit espiritual de l'autora, obrint-se a una búsqueda per sobrepassar el naturalisme, com embolcallar-se en els propis valors de l'escatològic.

Podem valer-nos, per poder descabdellar el misteri, mitjançant l'estudi teològic.

"El bon samarità" arrenca de la humanitat de l'home per ajudar l'"altre" sense lligaments ni polítics, ni de races, ni d'estaments socials socials, que no es poden derrogi del tot; valors decisius per a construir un món lliure d'engor i de Pau sense fronteres.

"CO que fas a l'altre, malalt, ferit, maltractat, empresonat, ... a mi m'ho fas".

"Amb la mesura que mesuraràs sereu mesurats també vosaltres" (Lluc 6,28). Obrint-se dins una aurèola d'infinitat molt plena de llum, sense necessitat torxes ni gresols per il·luminar; Ell és la Llum, dins un Cel sense fosca, estols d'àngels que envolten plens de joia el Cor Sagrat de Jesús amb actitud d'invitació a tota la humanitat per Ell creada i per Ell redimida; Paraula feta carn igual a nosaltres, menys en el pecat, manifesta la seva realesa, predicant la Bona Nova per a totes les persones del Món "Sermó de la Muntanya" (Mt.5)

Un conjunt harmoniós per avivar la fe, augmentar l'esperança per un demà més venturós.

El dia 25 de Novembre 1984 pp., es posaren al descobert "Els murals" de l'Església i es feu un petit homenatge a la pintora Isabel. Entre els presents hi havia el nostre bisbe Ramon Malla, representants de tots els estaments, ajuntament, i per no caure en el discurt diré que estava representat tot el poble, també personalitats provincials admiradors de la pintora Isabel així com un grup d'alumnes.

L'acte més important fou la celebració Eucarística presidint la concelebració el Sr. Bisbe. A l'homília, després de predicar la Paraula de Déu de les "Lectures" aprofità per fer elogi de les pintures tant pel bones que són, com pel seu contingut teològic.

Dedicà també paraules de felicitació a la Isabel desitjant-li una continuïtat en el seu art.

Des d'ara, Artesa es dipositària d'una gran obra d'art pintòric feta per una dona filla d'aquest poble. Des de molt joveneta es destacà per la gran afició a la pintura i les

autoritats municipals l'incitaren a ajudaren a l'estudi de l'art que sentia en el seu si.

Finalment, un senzill refrigeri al Restaurant "La Barretina" on es féu més cordial la convivència entre la nostra pintora Isabel, Autoritats, amics i tots els que acudiren; multiplicaren els brindis, felicitacions, inclús una admiradora li dedicà una poesia.

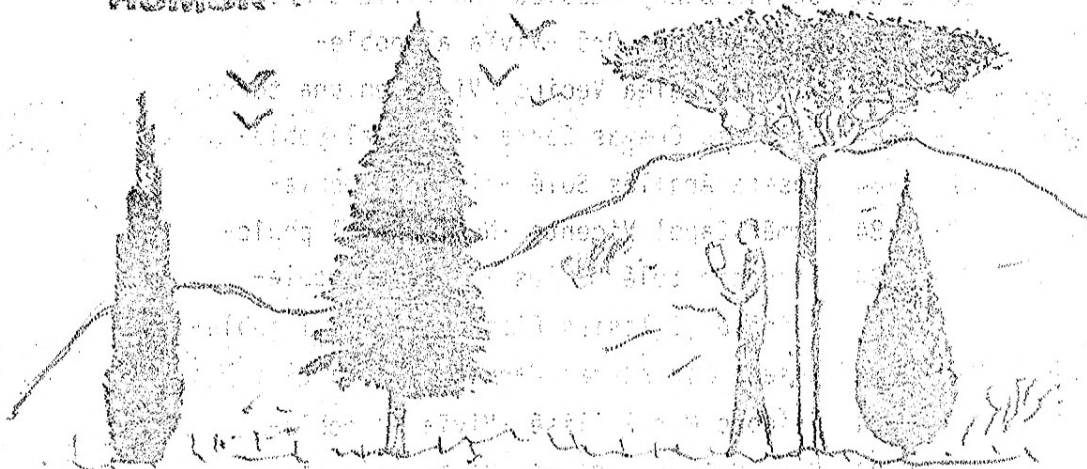
Amb aquesta alegria acabà l'homenatge a la nostra pintora.

Gràcies Isabel!... Endavant...! que des de del butlletí la "La Femosa" participar a l'homenatge ens sentim sentim compromís de cultura.

job

+++++

HUMOR

Humor, pau i tranquil·litat... Qualsevol moment és bo per a llegir LA FEMOSA

BALANÇ DEMOGRÀFIC ARTESENC 1984

Al nostre poble, durant el passat any 1984 s'han produït els següents naixements i defuncions:

NAIXEMENTS

- 31- 1-84 Maria del Remei Oró Guiu -No viu a Artesa-
- 10- 8-84 Maria Carme Beas Mor -Viu a Artesa-
- 9-10-84 Elionor Argilés Andrés -Viu a Artesa-
- 6-12-84 Thais Ribelles Gómez -Viu a Artesa-

Davant els poquíssims naixements de nous artesencs, encara cal subratllar el fet que, potser per primera vegada a la història d'Artesa, no ha nascut cap nen.

DEFUNCIONS

- 30- 1-84 Pilar Pellisé Solé -Vivïa a Artesa-
- 22- 2-84 Ramon Bellmunt Berengué -Vivïa a Artesa-
- 26- 2-84 Consuelo Montes Moreno -No vivïa a Artesa-
- 26- 2-84 Otilia Bonny Massieu -No vivïa a Artesa-
- 8- 3-84 Eloy Arbonés Oró -Vivïa al poble-
- 21- 3-84 Plácida Galea Vecino -Vivïa en una torre-
- 4- 5-84 Milagros Cuevas Serra -Vivïa al poble-
- 2- 7-84 Josefa Argilés Solé -Vivïa al poble-
- 30- 7-84 Tomàs Capel Vicente -No vivïa al poble-
- 28- 8-84 Virginia Solé Gatus -Vivïa al poble-
- 1- 9-84 Guinelda Iglesias Ricart -Vivïa al poble-
- 10- 9-84 Josefa Montserrat Carrera -Vivïa al poble-
- 21- 9-84 Isidoro Mor Pellisé -Vivïa al poble-
- 14-10-84 Rosà Falguera Glomí -Vivïa al poble-
- 28-10-84 Ramona Morera Mir -Vivïa al poble-
- 21-11-84 Ramon Gallart Drudís Vivïa al poble-
- 10-12-84 Ramona Domènech Gallart -Vivïa al poble-
- 11-12-84 Maria Besora Garrós -Vivïa al poble-

